

Befaring Storstua Eidsfos 06.02.2007 - foto, oppmåling, beskrivelse

Ragnar Kristensen

Bildene til venstre viser ytterveggen i Storstua etter at innvendige kledninger er fjernet.

Veggen hadde innvendig, mot rommet, to lag pløyd underpanel med et lag papp mellom. Tildels utlektet med varierende tykkelse. På underpanelet var strukket strie med tapet og ytterst porøse plater. Underpanelet og strien med tapet ble satt opp i 1948. De porøse platene på 1960-tallet.

Direkte på bindingsverksveggen var det spor etter strukket lerret, grundert/malt og påklistret papirtapet anno 1850. Et lite fragment av en tapet fra slutten av 1800-årene klistret på grå papp stiftet over lerretet/papirtapetet. Restene satt tilbake rundt vinduet nærmest peisestua og nærmest spisestua.

Bindingsverket er grovt utført, med skråavstivere, felt inn og festet med tredyvler (plugger) til tverrliggerne (losholtene) som er tappet til hver side inn i stenderne (stolpene). Innvendig i fagene har bindingsverket spor eller renner for bedre feste til mørtelen. Dimensjoner ca. 150x170/185.

Bindingsverket er i to tredjedeler av veggens høyde fylt ut med hovedsakelig gul og noe rød leibrent teglsten i formatet 220x40x110. Veggens nedre tredjedel har varierende fyllmasser. Noe slaggsten av tilfeldig form, brokker av tegl, mørtel og støp. Teglstenen er lagt på flasken og murt opp i to skikt, et indre og et ytre. Som forbandt er det lagt inn tynne tverrliggere av tre som danner fag på 3-5 teglsten i høyden. Mellom teglskiktene og som fuging mellom teglstenene er det benyttet en mørtel som ser ut til å bestå mye av leire og noe kalk/sand. Totalt er tegl og mørtelskiktet ca. 14 cm tykt.

Mot grunnen er det støpt såle av sement. Sålen er utført i to nivåer (trappetrinn) hvorav det øvre slutter inn til og dekker det som er igjen av opprinnelig bunnsvill til bindingsverket. Bjelkelaget fra 1948 lå på den nedre delen av sålen med bjelkeendene tett inntil den øvre delen av sålen. Sålen og den nedre delen av veggen er en reparasjon utført i 1948.

Oppunder himlingsbjelkene ligger den øvre bjelken (reimen) i bindingsverket som understøttelse for etasjebjelkelaget. Til hver av bindingsverkets yttersider er det et lite rom eller opphold før laftestokkene til de tilstøtende deler av bygningen. Mellomrommet er fylt ut med stående tegl og mørtel.

Over bindingsverkets øvre bjelke er et opphold eller rom før en opprinnelig laftestokk med medfar i underkant. Rommet er fylt med liggende tegl og kalkmørtel. Den gamle laftestokken er saget over til hver ytterside, men den har opprinnelig vært sammenhengende med stokkene som går videre til tilstøtende rom. Vi antar at laftestokken er saget over og midlertidig tatt ned før bindingsverket ble satt opp, for å komme bedre til. Det kan se ut som om veggen opprinnelig har vært i tømmer, men er fjernet på grunn av ombygging eller skader og erstattet med bindingsverkskonstruksjonen. Den eldste tapetlaget finnes også klistret rett på de rappede inneveggene i rommet. Det kan se ut som om inneveggene er rappet og i varierende grad foret ut bl.a. for å rette opp skjevheter

Det er noen opprinnelige stussbrett tilbake og noen er fjernet. Det er hele veien på ytterveggen lagt nye stussbrett inn mot rommet og de er foret bak med et par lag porøse plater.

Ytterpanelet i Storstuas utstrekning er fjernet og fornyet etter siste krig. Utvendig er det lagt et lag isolasjon av steinulltype med 5-7 cm tykkelse samt svartpapp mot panelet.

Videre arbeider:

Det har vært enighet om at de råtne stenderendene og restene av bunnsvillen samt uheldig påstøp må fjernes. Sålen støpes og forbedres med sement da sement ikke leder sopp og det allerede er sementsåle. De nyere reparasjonene/utfyllingen av de nedre fagene settes opp igjen med mørtel KC 50/50. reparasjoner og forbedringer av opprinnelige murte partier utføres med nærmest mulig samme type mørtel som opprinnelig.

Veggen er nå blottlagt og fyllmassene i de nedre fagene av bindingsverket er tatt ned. Himlingsbjelkene er stemplet opp for å lette presset på veggpartiet. Tømrer har laget et forslag til konstruksjon bestående av bunnsvill i kortere deler sammenføyd med svalehaler. Stykkene er forholdsvis korte og skal ha tapphull nær skjøtene. De nye stenderendene tappes ned i bunnsvillen og forbindes med de friske partiene av stenderne i veggen med en en skrå skjøt (skrått blad med fasettende, og festes med linoljeinnsatt plugg som kiles. Konstruksjonen gjøres ferdig på forhånd og monteres i veggen stykkevis. Deretter fylles bindingsverket. Før konstruksjonen lukkes, går den over og repareres med lermørtel der det har oppstått gliper og luftlekkasjer. Videre arbeider med innvendig veggkledning og bjelkelag i gulv foreslås i eget forslag.

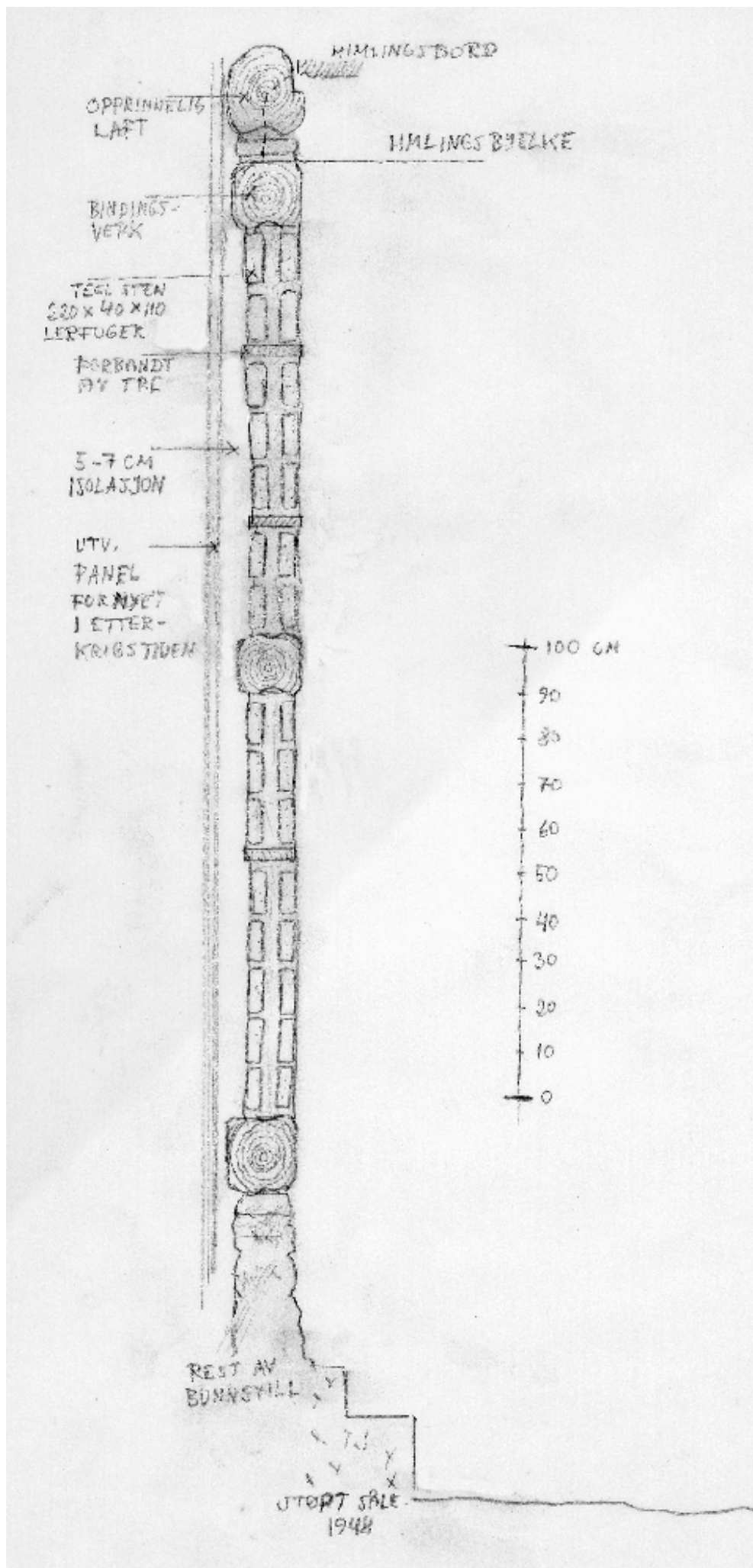

Tømreren forbereder tilskjæring av tapp i stolpeende som skal skjøtes inn i den gamle bindingsverkskonstruksjonen.

Sinkforbindelse og prøving av tapping. Tilpasningen var svært tett og god.

Snitt gjennom ytterveggenes bindingsverk. Innvendig underpanel er fjernet. Veggene er jevnt over uten særlig helning. På det meste avvik på 5 cm. på oppunder 3 meter.

Over: Gammel laftestokk over bindingsverkskonstruksjonen. På undersiden kan meddraget skimtes. Lenger inn til venstre er stokken saget over, men tilhører opprinnelig stokken som går videre inn til tilstøtende rom (peisestua). Hulrommet mellom laftestokken og bindingsverket er fylt ut med gammel tegl og kalkmørtel. Under: Samme parti.

Skråavstiveren er tappet ned i løsholten og plugget. De lyse stenene er lettbrannt tegl.

Øverst sees en bordbit benyttet som forbandt for den dobbelte "kistemuren" av tegl og leire. Isolasjonen som sees under befinner seg på utsiden, inntil ytterpanelet.

Skråavstiverens innside har spor laget for bedre å holde på mørtel og sten.

Ved hjørnet er betong hugget bort og råttan svill fjernet.

Ved hjørnet sees bindingsverkskonstruksjonen på venstre side og laftet med utlekting og fyll av lerrapp på høyre side i bildet.

Under: Fragment av papirtapet på malt/grundert linlerret.

Over: Papirtapetfragment på papp over den eldre papirtapeten på linlerret.

Under: Flere fragmenter av det eldste papirtapetet på linlerret.

0 1 1 2 3

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9

